

Een panorama uit 1930

D. Lannoy

In de krant «Het Volk» van vrijdag 4 augustus 2000 verscheen een artikel onder de titel «Knokke van weleer op dock van 27 meter».

Bij de opkuis van een kelder van het cultureel centrum Scharpoord vond men een merkwaardig opgerold dock van 27 meter lengte en 3 meter hoogte. Bij het ontrollen stelde het personeel vast dat dit een panoramisch schilderij van Knokke was. Het in olie op doek vervaardigd werk bleek een documentaire waarde te bezitten en werd in 1930 geschilderd door E. Deleval.

Ik werd onmiddellijk gecontacteerd door de bevoegde dienst om advies.

Het dock had jarenlang op de zolder van het stadhuis gelegen tot aan de restauratiewerken in 1989-1990. Het panorama was nog in vrij goede staat ; onder en boven waren er nagelgaten van een muurbevestiging.

Het Casino werd in hetzelfde jaar gebouwd ! Er zijn echter geen gegevens bekend dat het doek daar zou zijn tentoongesteld. Enige locatiemogelijkheid was *Pavillon du Lac* bij het Zegemeer, gebouwd in 1926 door de promotor van het Albertstrand, Joseph Nellens. Dit gebouw werd bij de bevrijding van Knokke in oktober 1944 erg beschadigd en gesloopt. Op dezelfde locatie kwam het *Hôtel la Réserve* , later uitgebreid met een Thalassacentrum. Bestuurslid W. De Smedt meende ook dat het doek afkomstig zou zijn van het Pavillon.

Wie was nu de kunstenaar van het mysterieuze panorama ? Na wat studiewerk en onderzoek kwamen we tot de volgende bevindingen.

Vóór Wereldoorlog II woonde in de Sparrendreef 13, Joseph DELEVAL, geboren te Luik op 19 mei 1877 als Joseph Ferdinand. Hij was gehuwd op 19 oktober 1918 te Sint Lambrechts Woluwe met Maria Adèle De Coel (*Schaarbeek 18 december 1889), dochter van Edouard en Zenobie Fouquet.

Hij behaalde aan de Koninklijke Academie voor Schone kunsten te Brussel een eerste prijs schilderkunst en legde zich vooral toe op landschappen.

In 1927 vestigde hij zich te Knokke als tweede verblijver en werd in 1933 voorzitter van de «Kunstkring». Hij schilderde onder de naam Fernand Deleval.

Hun zoon Gaston Fernand Deleval (*Ukkel 1 mei 1921) huwde op 8 oktober 1947 met Mariette Vervust. Hij werd journalist en schreef ondermeer voor het kustblad «L'Informateur».

Vanuit de Sparrendreef verhuisde de familie naar de Judestraat. In die villa zou na Wereldoorlog II «*The Ranch*» worden uitgebaat. De Judestraat was in de jaren vijftig en zestig de uitgangsbuurt van Knokke, met *de Hoeve*, *de Macumba* en de *Don Quijote*.

In april 1943 overleed Joseph Ferdinand te Brugge.

Zoon Gaston verhuisde in oktober 1947 naar Sint Pieters Woluwe.

Op een overzichtstentoonstelling in La Réserve in 1951 werd een doek van Ferdinand Deleval tentoongesteld «*La première Maison Communale de Knokke au lieu dit «Het Kalf»*».

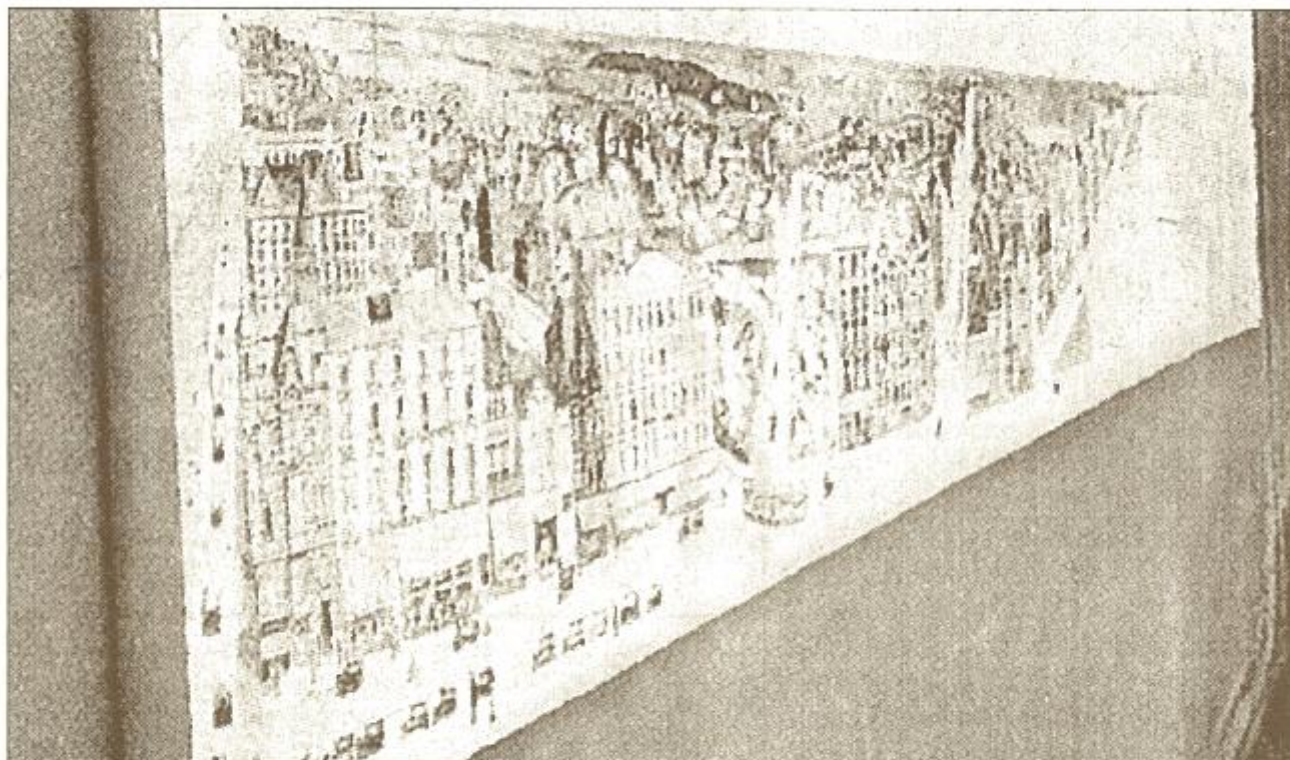
Het 27 meter lange doek is zodanig opgevat dat men zowel een panorama heeft van de Lippenslaan als van de Zeedijk in oostelijke in westelijke richting. We zien het Albertstrand met het Pavillon du Lac, het pasgebouwde Casino, de watertoren van Duinbergen en de strekdam van Zeebrugge. Links zien we de Noordzee, het strand en de dijk met een enorme massa volk, de typische auto's uit de jaren '30, en de Belle Epoque gevels van de *Place Publique* of het Van Bunneplein.

Achter het hoekgebouw (1895) van de zeedijk zien we de top van de vuurtoren (1872), *Hôtel de la Plage* (1896) en de gebouwen naar het Zoute toe. Op het plein zelf de *Beau Séjour* (1895) met kleurige uitgerolde zonnestoors en bij de Kustlaan de *Continental* (1907).

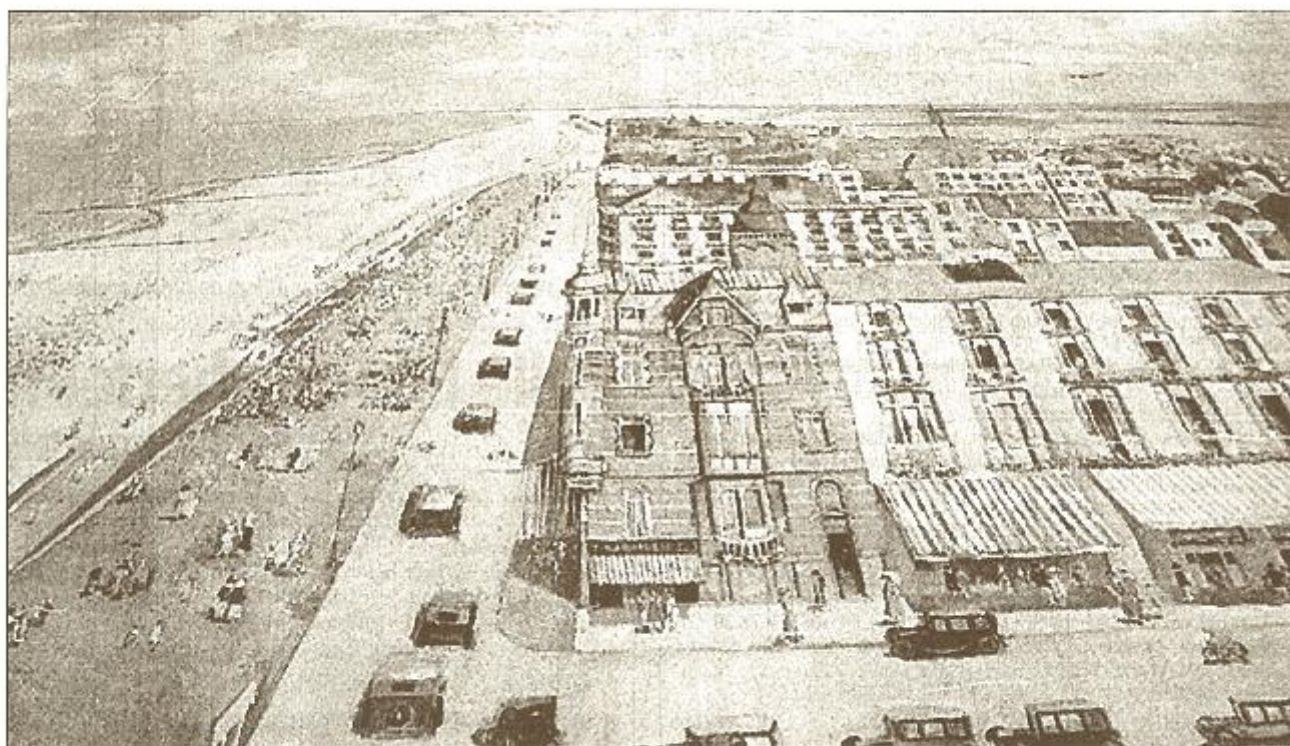
De gebouwen zijn vrij nauwkeurig weergegeven, wat ons doet vermoeden dat gebruik werd gemaakt van foto's. Het grote voordeel bij dit schilderwerk is dat we nu beter een idee hebben van de gevelkleuren, wat ontbreekt op de traditionele zwart-wit postkaart van toen. Hij schenkt ook bijzondere aandacht aan de old-timers en verlichtingspalen. Devalal koos het *Grand Hôtel* als centraal punt voor zijn panorama en brengt ons meteen een tijdsbeeld van de badplaats.

Het omvangrijke doek moet waarschijnlijk geschilderd zijn in opdracht van de uitbater-eigenaar van het Pavillon du Lac, ofwel was het misschien bestemd voor het nieuwe Casino ?

Het Panorama berust thans in het Muscum Sinfala waar wordt uitgezien naar een manier om het tentoon te stellen voor het publiek.

Het 27 meter lange doek.

Detailbeeld met de zee, het strand, de dijk en enkele gebouwen op het Van Bunneplein.

(foto N. Minne)

Vergelijkende foto-opname.